

VGR Analys 2019:48

Koncernkontoret, enhet samhällsanalys

2019-10-09

Gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2019

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskolan.....	4
Regional trend	4
Flickor och pojkar	5
Nyanlända elever.....	6
Betydelsen av föräldrars utbildningsnivå.....	8

Sammanfattning

Denna kortrapport beskriver hur skolmisslyckanden utvecklats i Västra Götaland.

- Den sedan slutet av 1990-talet nedåtgående trenden beträffande andelen behöriga till gymnasiet bland avgångsklasserna i åk 9 har 2018 brutits. Vårterminen 2017 var andelen behöriga avgångselever 81 procent i Västra Götaland och 2018 nästan 83 procent. 2019 var den exakt 83procent.
- Skillnaderna mellan pojkar och flickor har under de två senaste åren minskat till ett par procentenheter efter att andelen pojkar med gymnasiebehörighet ökat medan motsvarande andel bland flickor minskat något de senaste åren.
- De inomregionala skillnaderna förefaller öka något under de senaste åren med lägst andelar behöriga i Fyrbodalen och södra Sjuhäradsbygden och de högsta i Skaraborg och Göteborgsregionen.
- Andelen behöriga bland icke nyanlända sjunker något under de senaste åren medan den är oförändrad bland nyanlända jämfört med 2018.
- Skillnaderna mellan elever vars föräldrar har en låg respektive hög utbildningsnivå ökar något och trenden är nedåtgående för båda grupperna, mest uttalad för gruppen vars föräldrar har en låg utbildningsnivå.

Inledning

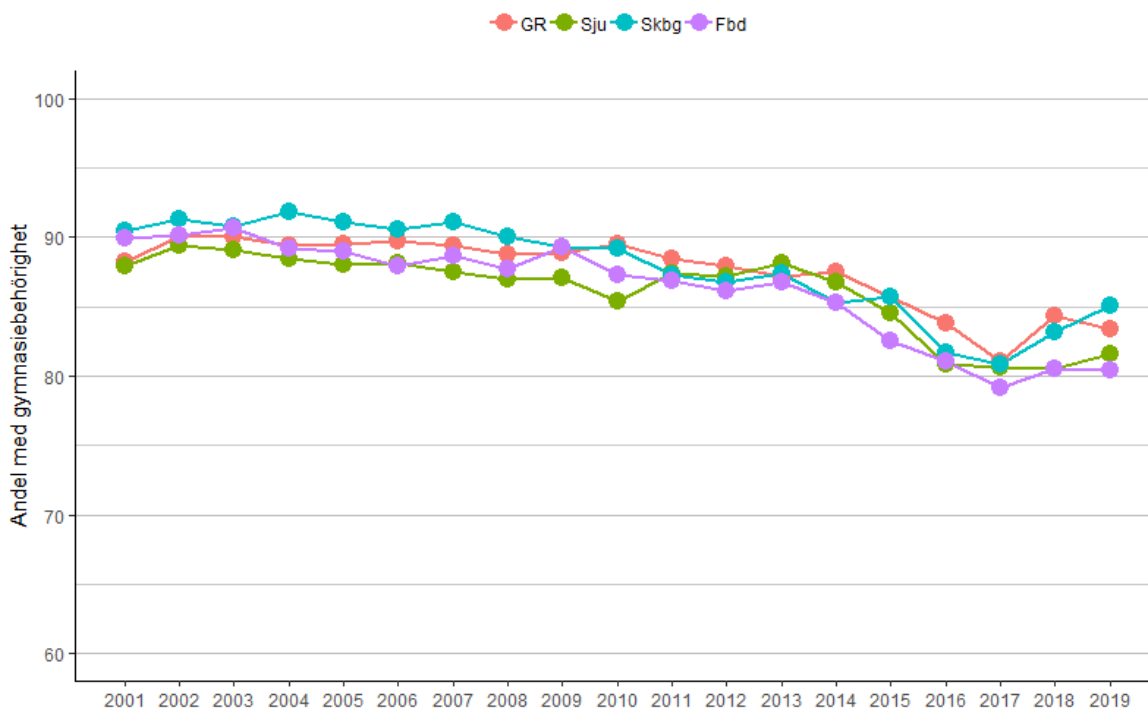
Denna kortrapport syftar till att ge en översiktlig bild av hur skolmisslyckanden utvecklats i Västra Götaland fram till och med läsåret 2018/19. Denna bild beskrivs här med hjälp av statistik över andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskola.

Statistiken är hämtad från Skolverkets publika databas SIRIS (andelen avgångselever åk 9, publicerad 19-09-26).

Andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskolan

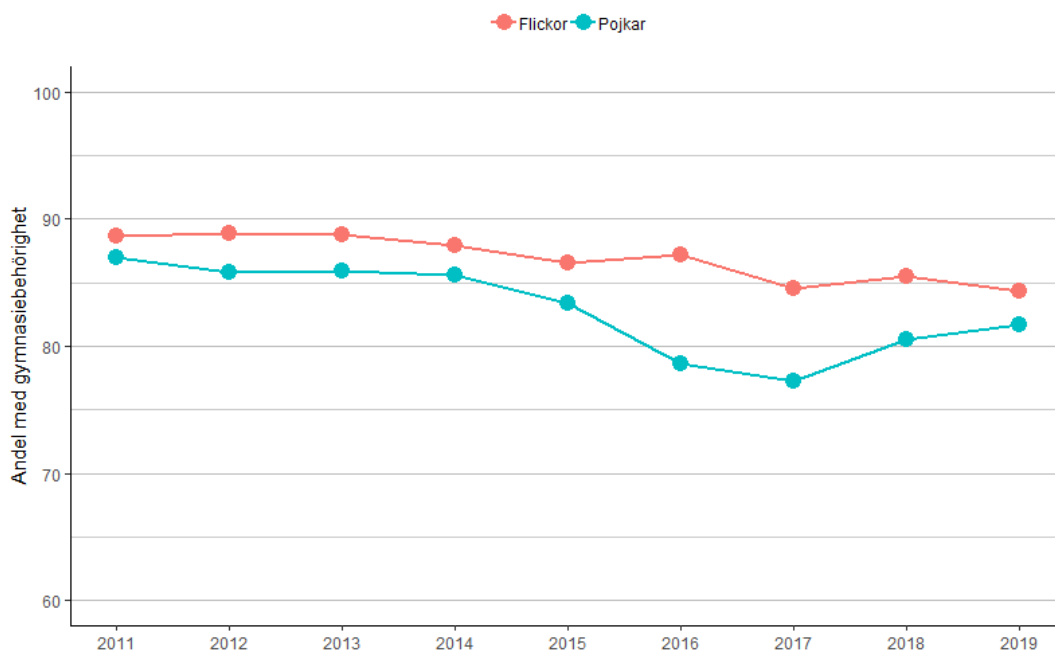
Regional trend

Liksom i riket i övrigt har andelen avgångselever i åk 9 som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram minskat sedan 1990-talet. Minskningen kan härledas till att skillnaderna i skolresultat mellan skolor och grupper av elever har ökat påtagligt under denna tid.

Figur 1 Andelen avgångselever åk 9 med behörighet till gymnasieskolans yrkeslinje per delregion 2001–19. Andelen inkluderar samtliga elever, inklusive nyanlända elever och elever med oklar bakgrund i Västra Götaland. Källa: SIRIS/Skolverket.

Utvecklingen är likartad i de fyra delregionerna. I början av 2000-talet var andelen avgångselever med gymnasiebehörighet ca 90 procent. 15 år senare hade motsvarande andel sjunkit till omkring 85 procent och 2017 var andelen med behörighet till gymnasieskolan nere på 81 procent. Men 2018 noterades en viss ökning så att andelen

Figur 3 Andelen flickor och pojkar med behörighet till gymnasieskolans yrkeslinjer 2011-19. Andelen inkluderar samtliga elever, inklusive nyanlända elever och elever med oklar bakgrund i Västra Götaland. Källa: SIRIS/Skolverket.

Andelen behöriga bland pojkarna ökade då liksom under senaste läsåret och skillnaderna mellan könen är nu endast ett par procentenheter.

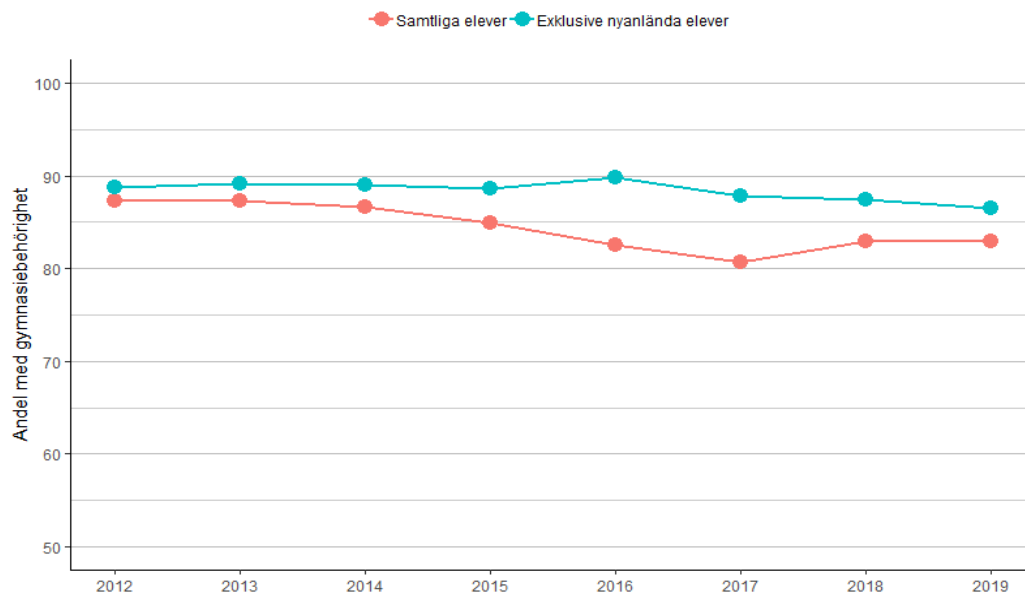
Nyanlända elever

De senaste årens minskande andel gymnasiebehöriga sammanhänger med det ökande antalet nyanlända elever¹. I **Fel! Hittar inte referenskälla.** redovisas andelen avgångselever i Västra Götaland med gymnasiebehörighet bland samtliga elever och bland elever som inte är nyanlända.

Under perioden 2012 till 2017 sjönk andelen gymnasiebehöriga generellt från 87 till 81 procent men ökade sedan 2018 till 83 procent 2019.

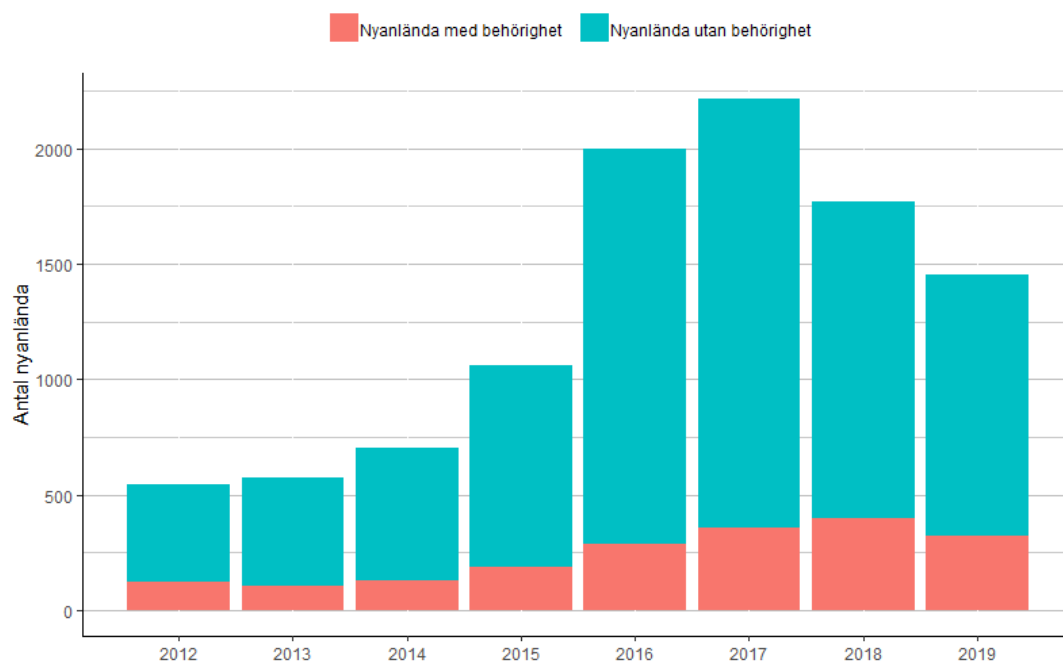
Som framgår av figur 4 har andelen gymnasiebehöriga bland *Ej nyanlända elever* minskat till knappt 86 procent 2019. Det innebär att andelen gymnasiebehöriga bland nyanlända elever har ökat ytterligare något jämfört med 2018, till 30 procent.

¹ Som nyanlända elever definieras elever som är födda utomlands, vars båda föräldrar är födda utomlands och som ett givet år har kommit till Sverige under de senaste fyra åren.

Figur 4 Andelen avgångselever som uppnått gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2012–19, uppdelat på samtliga avgångselever och Ej nyanlända elever. Källa: SIRIS/Skolverket.

Då den nya gymnasieskolan 2011/12 infördes klarade var fjärde nyanländ elev att nå gymnasiebehörighet medan 2017 var femte nyanländ klarade behörighet (se figur 5). Vårterminen 2018 skedde en påtaglig förbättring så att nästan 30 procent av de nyanlända eleverna klarade gymnasiebehörighet. 2019 har andelen behöriga bland nyanlända elever

Figur 5 Antalet nyanlända avgångselever från grundskolan vårterminen 2012 – vårterminen 2019 i Västra Götaland fördelat på antalet behöriga respektive ej behöriga till gymnasieskolan. Källa: SIRIS/Skolverket

ökat till ganska exakt 30 procent.

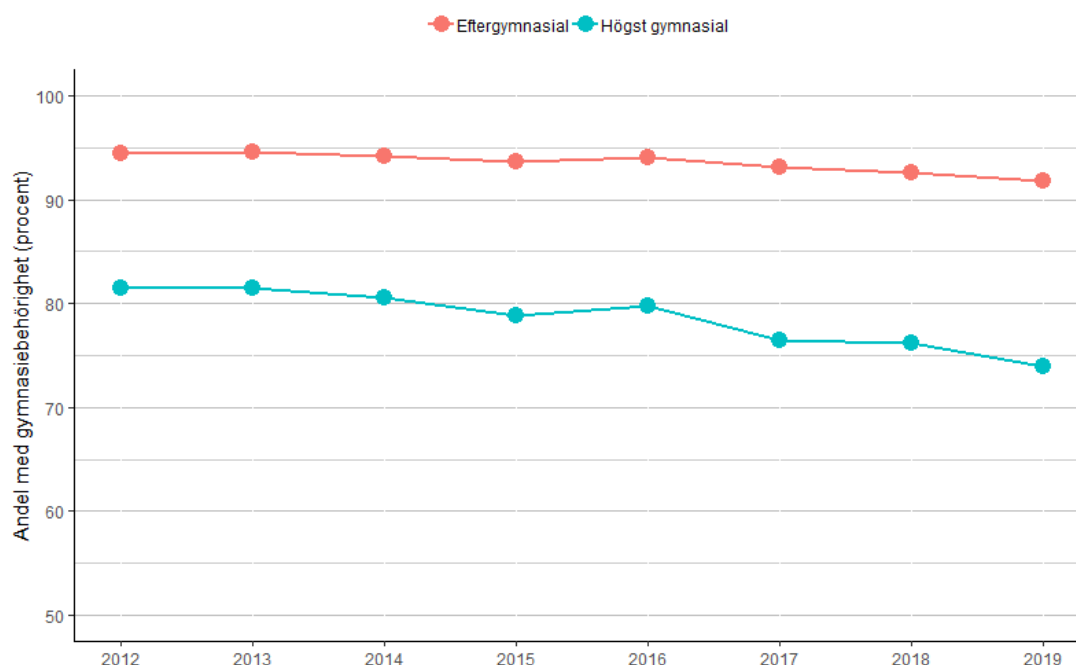
Anledningen till att så få av nyanlända elever klarar gymnasiebehörighet är förstås att de nyanlända avgångseleverna kommit till Sverige 11-12-år gamla och ska hämta in

grundskolekompetens på kortare tid än sina kamrater som inte är nyanlända samtidigt som de ska lära sig ett nytt språk.

Därför är den påtagliga ökningen av andelen nyanlända som klarat gymnasiebehörighet välkommen även om skillnaden mellan nyanlända och ej nyanlända fortfarande är mycket stor. Det går ännu inte att säga varför ökningen har skett - det kan t.ex. vara ett resultat av de många satsningar som gjorts i kommunerna för att ge stöd till nyanlända elever men det kan också vara skillnader i gruppen nyanlända elever där årets kull i så fall tycks ha haft bättre förutsättningar för sin skolgång.

Betydelsen av föräldrars utbildningsnivå

Skillnaden mellan gruppen elever vars föräldrar har en lägre utbildning (högst gymnasieutbildning) och dem vars föräldrar har en eftergymnasial utbildning har ökat sedan läsåret 2011/12.

Figur 6 Andelen avgångselever med gymnasiebehörighet i Västra Götaland efter föräldrars utbildningsnivå läsåren 2011/12 till 2017/18. Källa: SIRIS/Skolverket.

Andelen behöriga har minskat i *båda* elevgrupperna men mest i gruppen vars föräldrar har en lägre utbildningsnivå, se figur 6. Slutsatsen framstår dock som motsägelsefull om man beaktar att andelen som når gymnasiekompetens enligt Skolverket är väsentligen oförändrad 2019 jämfört med 2018, se fotnot.²

² Enligt Skolverket är andelen avgångselever med gymnasiebehörighet 83 procent 2018 och 2019 men enligt figur 6 förväntar man sig snarast en sjunkande andel 2019, eftersom de två utbildningskategorierna omfattar ca 17 900 elever av totalt ca 18 500, dvs endast omkring 600 elever saknar uppgift om föräldrars utbildningsnivå. Skolverket har ännu (2019-10-23) inte kommenterat denna motsägelse.

2019-10-24

Dokumentnamn: Gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2019

Diarienummer:

Beslutad av: Förnamn Efternamn

Kontaktperson: Göran Henriksson, Koncernkontoret, koncernavdelning Data och analys

E-post: goran.henriksson@vgregion.se

